

(Закінчення.)

Початок на 5 стор.)

Стане княжичем по праву
Наш, Малушо, рідний син.
Хай землі своїй на славу
Володіє миром він...

Бути б їм, княгине, разом,
Жити люблю, без журби.
Пригадай, як стрівся

красень

На галявині тобі.
Він в князівській був оздобі,
Завітав сюди здала.

— Що ти, дівчино,
тут робиш,
Звідки родом і чия?

Зупинилася панічно
І не знала, що сказати.
На вуста лягла незвично
Соромливості печать.

— Я живу в маленькій хижі,
Що стоїть біля ріки.
Серед зелені і тиші

Розбрелись мої роки.
Слухав князь дівочу мову,
Був серйозний, та не злий.

На чужій прожить землі...
А удома спіло-жито,
Пахло медом на столі.
Відчувала сильну втому,
Підганяючи справ.
Небезпечний шлях додому
Ще попереду лежав...

СИН РАБІНИ МАЛУШІ

Даль наближується синя
І зникає в хащах дня.
Мчить до Києва Добриня,
Підганяючи коня.

Кінь запінений щоразу
Копитами землю б'є.
Святославе, любий князю,
Син уже у тебе є.

Не стоїть життя на місці,
Без потреби не дріма.
Князь зрадіє добрій звістці —
В цьому сумніву нема.

Спить в колиці син
байдуже,

Не обтяжений нічим.
І схилилася Малуша

Наші люди на Русі.

МІЖУСОБИЦІ В ДЕРЖАВІ

Не зника безслідно слава,
Дух звитяжності вселя...
Як не стало Святослава,
Руська плакала земля...
Князь велів скликати віче,
Бо прийшла тривожна вість:
Міжусобиці трагічні

В руських землях почались.
Ярополк мав хижу хватку
І чинив наругу скрізь.
Русь, що звикла до

порядку,

Стала свідком горя й сліз.
Нині, Києву сутожно —
Готувати треба рать.

— Ідем, — усі гукнули
дружно, —

Стольний город захищать.
Нависа гроза над краєм,
Змиті єдності сліди.
Та ніхто не забуває
Про наближення біди.

Справедливий ти, не грубий,
Хоч мене й скарати міг.
Я одна втрачаю сили,
Чуеш, князю, я — твоя.
Це боги мені звеліли,
Щоб тебе роззула я.
— Я також про тебе мріяв,
Бо давно уже люблю.
Заберу у столийний Київ
І княгинею зроблю...

ВОЛОДИМИР — КНЯЗЬ РУСІ

Володимиру вдалося
Втихомирити крамолу.
Став новий кумир невдовзі
Князем київського столу.
Край поклав гучним

роздорам,

Що отруйне мали жало, —
Легше дихати просторам
На Русі відразу стало.
Русь вважали знатним

краєм

І багатою землею...

Володіння об'їжджає
Князь з дружиною своєю.

Дума ратная одвічна —
Землю зерном засівати.

Не одну він бачив січу,
Що криваві носить шати.
Любить слава воїв мужніх,
Обминає боягузів...

Печеніги осоружні
Заманили в пастку русів.

Та не відали ординці,
Що чекає їх розправа:

Пригадав їм Володимир
Вбивство князя Святослава

Не давав землі свої
Він чужинцям опоганить,
Йти надумав на ромеїв,

Сказання про Київську Русь

Обіцяв вернутись знову
І забрати в терем свій.
Не злякався поговору,
На людський не зважив гнів,
А привіз тебе на Гору
І княгиною зробив.
Не могли тоді бояри
В дії князя вбити клин:
Присівав всілякі свари
У своїй державі він.
Місце знав на ратнім полі
І збирав з підлеглих дань,
Та скорився лютій долі,
Ставши жертвою древлян...

ОДИССЕЯ У ЦАРГОРОД

Всюди ворог рискав хитрий,
Підкрадався, наче тать.
Русь воліла жити в мирі,
Хоч могутню мала рать.
Перед жодним лиходієм
Русь не падала ще ниць.
Навіть грізна Візантія
На її зважала міць.
Гріла помисли недобрі
Чадним полум'ям свічі...
Руси-витязі хоробрі
Часто брались за мечі...
Неосяжне Руське море
Навесні гамує люті...
До роменів у Царгород
Русів лодії пливають.
Близком золота і слави
Дивував він всіх людей.
Не чекали тут появи
Несподіваних гостей.
Знала київська княгиня,
Скільки скоїлось тут зла:
Неабияк гординя
В цій імперії жила.
Зачепив і неї вихор,
Смертоносним впад дощем,
Як князі Олег та Ігор
Перетнули шлях мечем.
Прийняли княгиню Ольгу
Без почесності й тепла,
Не пускали дуже довго
В імператорський палац.
Показали пишні зали,
Що захоплювали зір,
Невиразне щось казали
Про торгівлю, дружбу
й мир.

Та плели облуди сіті
Візантіїці недарма:
Русь хотіли посварити
Із сусідями всіма.
Довелося ціле літо

Над соколиком своїм.
Кожен день жила під
страхом,
Що окутав, наче дим...
Знала добре бідолаха,
Що її розлучать з ним.
Світ довкола ніби вимер,
З чаші долі смуток п'є...
— Де мій зараз Володимир,
Ясне сонечко мого?
Він в палатах жив з
братами
Серед розкоші і втіх,
Та ніяк не міг утямити,
Чому він чужий для них.
— Знаєш, отче, ти, напевне,
Як поводяться брати,
Що вони глузують з мене,
Насміхаються завжди.
— Хто бере когось на
клинні,

Похвали не заслужив.
Дві жони я мав, мій сину,
Та одну із них любив.
Це з матусею твоєю
Бачив зорі я ясні.
Тільки бути разом з нею
Не дозволили мені.
Мусиш знати ти віднині
Правду справжню, без
прикра:

Син ти ключниці-рабині,
Що колись служила в нас.
Я любив її, як небо,
Як пробудження світань...
Я є князь, а князю треба
З ворогами йти на брань.
Честь Русі в години скрути
Я відстоював не раз.
Доки правити я буду,
Ти не знатимеш образ.
Проженемо орди дикі,
Наберешся сили ти...

Хоче Новгород великий
Князем тебе наректи.
— Буде, отче, як ти скажеш,
Як у помислах звелиш.
— Тільки б зрада силі нашій
Не встромила в спину ніж.
Володимире, мій сину,
Я за рідний край боюсь.
Може, в битві десь загину,
Та повинна жити Русь.
Стережи північні землі
Від загрози ворогів,
Не принаждуй сили темні,
Пам'ятай покон батьків.
Розчищай злоби завали
На своїм шляху усі,
Щоби розбрату не знали

Князь свіонів на погубу
З Ярополком ряд уклав
І на Новгород сукупно
З ним іти пообіцяв.
Володимир, як ніколи,
Паленів від гніву весь,
Бо линули бруд свіони
На його князівську честь.
Сила рушила на силу,
Розгнуздавши свій порив...
Де безумець той, хто в тіло
Гострі кігті запустив?
Супостат не ждав пощади,
Не зважав на власну кров...
Січа стихла -- князь в

палати
Переможцем увійшов.
Смерть наситилася
кров'ю,
Познуцавшись над
людьми...

Раптом крик почувся воїв:
— Паліїв спіймали ми!
Це вони замкнули двері,
Як підкралися тихцем,
Облили смолою терем,
Щоб спалити вас живцем.
— Паліїв укиньте в поруб —
Хай сидять до завтра там.
А княжну за непокою
Я судити буду сам.
— Знати, князю, ти повинен,
Що велике зло вчинив.
Ти для мене син рабині,
Вбивць батька і братів.
— Я шукав із ними миру,
Прагнув спільника знайти.
Сподівався я і вірив,
Що жоною станеш ти.
Не бажав я лиха людям:
Я не варвар і не тать.
Переможених не судять,
Переможеним не мстять.
Ти рішуча і смілива,
Але в серці носиш лід.
Иди, княжно, і будь

щаслива.
Я ж збиратимусь в похід.
Він не міг заснути зразу,
Чув: хтось двері відчинив.
— Я прийшла до тебе,
князю.
Я приборкала свій гнів.
Ти не дав мене в обиду,
Побувавши в западні...
— Ти насправді тут,
Рогнідо,
Чи привіділась мені?
— Я з тобою, князю любий,
До твоїх схилиюсь ніг.

Іти надумав на роменів,
Що вдалися до обману.
Знав він їхню гру подвійну,
Роль лукаву і продажну.
Князь дружину мав надійну,
Що лякала силу врагу.
Херсонес йому скорився,
Хоч вважався

непріступним.
За образу князь помстився
Імператорам підступним
І звернувся з гідним жестом,
Що засвідчив князю волю:
— Хочу бути василевсом
В шлюб з вашою сестрою.
Ой навіщо, князю, біди
Ти в душі своїй посіяв?
Що ти скажеш для Рогніди,
Як повернешся у Київ?
— А у нас же, князю, діти,
Спільний дах над головою.
Як ти міг таке вчинити,
Не порадившись зі мною?
З нею спокій ти загубиш
І відчуєш холод криги.
Ти її хоч, князю, любиш
Чи узяв собі для втіхи?
— Я в житті багато звідав
І прирік себе на муки...
Поміж нами вже, Рогнідо,
Пролягає тінь розлуки.
Поступився Херсонесом
Не заради я царівни:
Мушу бути василевсом,
З усіма стояти врівні.
Це Русі украї потрібно
Для поваги і визнання...
Вибирай собі, Рогнідо,
Все, що хочеш, на

прощання.
— Хочу жити наодинці,
Де нема спокуси й блуду,
Пострижуся у черниці
І Христу служити буду.
— Важко зло перехитрити.
Довгий шлях лежить
до миру.
Треба Русь уже хрестити
І нову приймати віру.
Дасть душі вона спасіння,
Об'єднає духом згоди...
Прийдуть нові покоління,
Інші з'являться народи.
Змінить час людські
повадки
І зведе величні храми...
Ще згадають нас нащадки
І гордяться будуть нами.

Микола ВЛАДИЧУК.
с. Бабин.